

REACH och varor

REACH skiljer mellan ämnen, beredningar (blandningar av ämnen) och varor. I miljöbalken kallas ämnen och beredningar för kemiska produkter. I första hand är det ämnen och beredningar som regleras i REACH.

Vissa regler i REACH gäller dock även varor som innehåller farliga ämnen.

Flera av dessa regler är nyheter i REACH som inte har någon motsvarighet i dagens lagstiftning.

Krav på ämnen får betydelse för varor

Den registrering av ämnen som ska göras i REACH har stor betydelse för användningen av ämnen i varor. Vid registrering av ämnen i volymer över 10 ton ska en kemikaliesäkerhetsbedömning göras som innefattar ämnets hela livscykel, inklusive risker från ämnets användning i varor. Bedömningen ska leda till att de åtgärder som behövs för att säkerställa att användningen inte medför risker blir identifierade. Varutillverkare som infogar ämnen i varor kan behöva göra en egen kemikaliesäkerhetsbedömning, om deras användning skiljer sig från de användningar ämnesleverantören rekommenderar.

Tillståndsprovningen i REACH gäller bara ämnen, men i provningen ingår bl.a. att bedöma hur de särskilt farliga ämnena används i varor. Varutillverkare som infogar särskilt farliga ämnen i varor behöver själva ansöka om tillstånd för detta, om deras användning inte omfattas av ett tillstånd som tillverkaren eller importören av ämnet fått. En direkt reglering av varor sker dock inte genom tillståndsprovning, utan via begränsningar.

Indirekt – och ibland direkt – kommer därför de som importerar eller på annat sätt hanterar varor ofta att påverkas av REACH, även om det är tillverkare och importörer av ämnen som i princip har huvud-

ansvaret för att kraven uppfylls. Men det finns också vissa skyldigheter som direkt riktar sig mot dem som hanterar varor.

Begränsningar som rör varor

För vissa ämnen med farliga egenskaper finns sedan länge allmänna förbud och andra begränsningar i det s.k. begränsningsdirektivet. Sådana begränsningar gäller kemiska produkter men ofta även särskilt utpekade varutyper, t.ex. ftalater i leksaker. Dessa regler tas över av REACH och finns i bilaga XVII. Nya begränsningar kommer att införas enligt reglerna i REACH.

Särskilda krav på tillverkare och importörer

REGISTRERING AV ÄMNET SOM AVGES FRÅN VAROR

Enligt artikel 7 kan registreringskraven för ämnen i REACH ibland tillämpas även för ett ämne som inte tillverkas eller importeras separat utan som ingår i en vara eller en del av en vara. Detta gäller om ämnet är avsett att avges under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden. Gränsdragningen mellan vad som är ett ämne i en vara och ett ämne i en förpackning är ibland svår att göra och beror på definitionen av begreppet "vara".

Registreringen enligt artikel 7.1 ska göras av den som tillverkar varan i EU eller av den som importerar den färdiga varan till EU. Kraven gäller endast om mängden av ämnet överstiger 1 ton per tillverkare/importör och år samt om ämnet inte tidigare registrerats för samma användning. Registreringsanmälan ska innehålla samma uppgifter som en registreringsanmälan för enskilda ämnen. För nya ämnen träder reglerna i kraft den 1 juni 2008.

För s.k. infasningsämnen finns möjlighet att förhandsregistrera ämnet senast 1 december 2008. Detta är viktigt för att tidsfristerna för senare re-

gistrering av infasningsämnen ska kunna utnyttjas (se faktablad om förhandsregistrering).

ANMÄLAN AV SÄRSKILT FARLIGA ÄMNER I VAROR

Särskilt farliga ämnen som ingår i varor ska i vissa fall anmälas till kemikaliemyndigheten. Det gäller ämnen som har identifierats i den s.k. kandidatförteckningen för tillståndsprövningen i REACH. Förteckningen kommer att publiceras på kemikaliemyndighetens hemsida på Internet. Det rör sig om ämnen som har särskilt hälso- och miljöfarliga egenskaper (främst s.k. CMR-, PBT- och vPvB-ämnen).

Tillverkaren eller importören av varor ska göra en anmälan till kemikaliemyndigheten om halten av ämnet i varorna överstiger 0,1 viktprocent. Skyldigheten gäller om mängden av ämnet överstiger 1 ton per producent/importör och år samt om ämnet inte tidigare registrerats för samma användning. Om tillverkaren eller importören kan visa att människor eller miljö inte exponeras för det aktuella ämnet under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden behövs ingen anmälan.

Anmälningskravet börjar gälla den 1 juni 2011. Anmälan ske senast 6 månader efter det att ämnet finns uppsatt på kemikaliemyndighetens kandidatlista. Den första versionen av kandidatlistan bör åtminstone finnas tillgänglig den 1 juni 2009, då kemikaliemyndigheten ska lämna sitt första förslag om ämnen för tillståndsprövning.

REGISTRERING AV SÄRSKILT FARLIGA ÄMNER I VAROR I ENSKILDA FALL

Om kemikaliemyndigheten bedömer att det finns misstanke om att ett särskilt farligt ämne som finns i varor och som anmälts enligt artikel 7.2 kan medföra hälso- eller miljörisker, kan myndigheten begära att företaget gör en fullständig registrering av ämnet.

Sammanfattning

- I registreringen av enskilda ämnen ingår en bedömning av risker som omfattar hela livscykeln, inklusive användning av ämnet i varor, och åtgärder för en säker användning
- Tillståndsprövningen i REACH beaktar användningen av ämnen i varor.
- Begränsningar i REACH används för att förbjuda eller på andra sätt begränsa varor på marknaden
- Ett ämne som ingår i en vara kan i vissa fall behöva registreras, särskilt om ämnet är avsett att avges under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden
- Särskilt farliga ämne i varor ska i vissa fall anmälas till kemikaliemyndigheten, om halten i varan är mer än 0,1 viktprocent. Myndigheten kan kräva en fullständig registrering
- Information om särskilt farliga ämnen i varor ska lämnas till mottagaren av varan från leverantören. Även konsumenter ska på begäran få sådan information.

INFORMATION TILL YRKESMÄSSIGA ANVÄNDARE OCH KONSUMENTER

Om en vara innehåller mer än 0,1 procent av ett särskilt farligt ämne (jämför anmälan av särskilt farliga ämnen ovan) ska information om säker användning lämnas av leverantören till mottagaren. Kravet gäller även vid mängder under 1 ton. Information ska åtminstone omfatta ämnets namn och ska lämnas till yrkesmässigt verksamma mottagare. Konsumenter ska på begäran få motsvarande information inom 45 dagar.

Skyldigheten gäller när ämnet har identifierats som ett särskilt farligt ämne på kandidatförteckningen för tillståndsprövningen.

Mer information om REACH och varor

Information om REACH och registreringsförfarandet finns på kemikalieinspektionens webbplats, www.kemi.se/REACH. Webbplatsen innehåller även

länkar till andra informationskällor. Från 1 juni 2007 kommer information att finnas tillgänglig på den europeiska kemikaliemyndighetens webbplats.